

ЛІТЕРАТУРА

1. *Біологія*: Навчальна програма для 6–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Затверджено МОН України. Наказ МОН України від 06.06.2012 р. № 664.
2. *Костіков І. Ю., Волгін С. О.* та ін. *Біологія*: Підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів. — К.: Видавничий дім «Освіта», 2014.
3. *Рейвен П., Эверт Р., Аикхорн С.* Современная ботаника. — М.: Мир, 1990. — Т. I–II.
4. *Біологія*: Справочник школьника и студента / Под редакцией З. Брема. — М.: Дрофа, 2003. — 400 с.
5. *Слюсарев А. О., Самсонов О. В.* та ін. *Біологія*: Навчальний посібник. — К.: Вища школа, 1998. — 607 с.
6. *Гомуля Ю. Г., Задорожний К. М.* Біологія. 7 клас. — Х.: ВГ «Основа», 2009. — 128 с.
7. *Матеріали* Всеукраїнської екологічної Ліги.
8. *Цуканова Є. О.* Дідактичні матеріали до курсу біології. 6 клас. — Х.: Вид. група «Основа», 2014. — 96 с.: іл. — (В-ка журн. «Біологія»; Вип. 1 (133)).

ЗМІСТ

Урок № 1. Вступ. Біологія — наука про життя. Основні властивості живого. (§ 1. Ознаки життя)	3
Урок № 2. Різноманітність життя (§ 2)	5
Урок № 3. Науки, що вивчають життя. (§ 3. Основні розділи біології)	7
Урок № 4. Методи вивчення біології. (§ 4. Науковий метод у біології)	9
Урок № 5. Клітина — одиниця живого. Історія вивчення клітини. (§ 5. Мікроскоп та дослідження клітин: екскурс в історію)	11
Урок № 6. Лупа. Мікроскоп. (§ 6. Будова мікроскопа)	13
Урок № 7. Будова клітини на світлооптичному рівні. (§ 7. Будова клітини).	15
Урок № 8. Будова клітини на електронно-мікроскопічному рівні. (§ 7. Будова клітини)	17
Урок № 9. Будова рослинної клітини. (§ 8. Спільні ознаки рослинної і тваринної клітин)	19
Урок № 10. Будова тваринної клітини. (§ 8. Спільні ознаки рослинної і тваринної клітин. § 9. Відмінні риси будови рослинної і тваринної клітин)	21
Урок № 11. Спільні ознаки рослинної і тваринної клітин (§ 8)	23
Урок № 12. Відмінні риси будови рослинної і тваринної клітин (§ 9)	25
Урок № 13. Надходження речовин у клітину	27
Урок № 14. Утворення нових клітин. Ріст клітин. (§ 10. Поділ клітини)	29
Урок № 15. Бактерії — найменші одноклітинні організми. Будова, поширення, розмноження бактерій. (§ 11. Бактерії — найменші одноклітинні організми)	31
Урок № 16. Значення бактерій у житті людини. (§ 12. Шкідливі бактерії. § 13. Корисні бактерії)	33
Урок № 17. Роль бактерій у природі. (§ 12. Шкідливі бактерії. § 13. Корисні бактерії. § 14. Різноманітність та значення бактерій у природі)	35
Урок № 18. Поняття про особливості одноклітинних організмів. (§ 15. Одноклітинні еукаріоти)	37
Урок № 19. Одноклітинні твариноподібні організми. (§ 16. Твариноподібні одноклітинні організми)	39
Урок № 20. Хвороби людини, спричинені одноклітинними тваринами. (§ 16. Твариноподібні одноклітинні організми)	41
Урок № 21. Хламідомонада, хлорела — одноклітинні водорості. (§ 17. Одноклітинні водорості)	43
Урок № 22. Вольвокс. Ульва — багатоклітинний організм. (§ 19. Багатоклітинні водорості: ульва, хара)	45
Урок № 23. Губка — багатоклітинний організм. (§ 18. Губка — багатоклітинний організм, що походить від одноклітинних твариноподібних організмів)	47
Урок № 24. Органи рослин. Живлення. (§ 20. Будова молодого рослини. § 21. Основні процеси життєдіяльності квіткової рослини)	49

Урок № 25. Тканини рослин. (§ 22. Тканини рослин. § 23. Основні групи постійних тканин у рослин)	51
Урок № 26. Корінь: будова, основні функції. (§ 24. Будова й функції кореня)	53
Урок № 27. Кореневі системи. Видозміни кореня. (§ 25)	55
Урок № 28. Пагін: будова, основні функції. (§ 26. Будова та функції пагона)	57
Урок № 29. Стебло — осьова частина пагона (§ 27)	59
Урок № 30. Листок — бічний орган пагона. (§ 28)	61
Урок № 31. Внутрішня будова листка. (§ 29)	63
Урок № 32. Різноманітність та видозміни вегетативних органів. (§ 30. Видозміни пагона та його частин)	65
Урок № 33. Вегетативне розмноження рослин (§ 31)	67
Урок № 34. Квітка — орган статевого розмноження. (§ 32. Квітка)	69
Урок № 35. Запилення і запліднення. (§ 33. Запилення і запліднення у квіткових рослин)	71
Урок № 36. Суцвіття (§ 34)	73
Урок № 37. Насінина (§ 35)	75
Урок № 38. Плід, поширення плодів. (§ 36. Плід)	77
Урок № 39. Рухи рослин. Рослина — живий організм. (§ 37. Рухи рослин)	79
Урок № 40. Поняття про класифікацію рослин. (§ 44. Принципи біологічної систематики і різноманітність покритонасінних)	81
Урок № 41. Водорості (зелені, бурі, червоні, діатомові). (§ 38. Різноманітність водоростей)	83
Урок № 42. Мохи. (§ 39. Мохи)	85
Урок № 43. Папороті, хвощі, плауни. (§ 40. Плауни і хвощі. § 41. Папороті)	87
Урок № 44. Голонасінні (§ 42)	89
Урок № 45. Покритонасінні (квіткові). (§ 43. Покритонасінні. Дводольні та однодольні покритонасінні)	91
Урок № 46. Покритонасінні. Клас Дводольні	93
Урок № 47. Покритонасінні. Клас Дводольні	95
Урок № 48. Покритонасінні	97
Урок № 49. Сільськогосподарські рослини	99
Урок № 50. Екологічні групи рослин. Життєві форми рослин. (§ 45. Екологічні групи і життєві форми рослин)	101
Урок № 51. Рослинні угруповання (§ 46)	103
Урок № 52. Значення рослин для існування життя на планеті Земля. Значення рослин для людини	105
Урок № 53. Особливості живлення грибів. (§ 47. Поняття про гриби та особливості їх живлення)	107
Урок № 54. Особливості будови грибів: грибна клітина, грибниця, плодове тіло. (§ 48. Особливості будови грибів: грибниця, плодове тіло)	109
Урок № 55. Розмноження і поширення грибів. (§ 48. Особливості будови грибів: грибниця, плодове тіло. Розмноження)	111
Урок № 56. Групи грибів: симбіотичні мікоризоутворюючі шапкові гриби. (§ 49. Макроскопічні гриби: особливості живлення та роль у природі)	113
Урок № 57. Групи грибів: сапротрофні — цвілеві гриби. (§ 55. Мікроскопічні гриби: дріжджі та цвілеві гриби).	115
Урок № 58. Групи грибів: паразитичні. (§ 52, 56).	117
Урок № 59. Лишайники. (§ 57)	119
Урок № 60. Значення грибів для людини. (§ 53. Отруйні гриби)	121
Урок № 61. Значення грибів у природі та житті людини. (§ 54. Гриби неістівні та істівні)	123
Урок № 62. Будова та життєдіяльність організмів. (§ 58. Підіб'ємо підсумки)	125
ЛІТЕРАТУРА	127

УРОК № 2. РІЗНОМАНІТНІСТЬ ЖИТТЯ (§ 2)

Дата _____

Цілі: розглянути основні групи організмів; розвивати вміння аналізувати особливості вірусів.

Клас _____

Очікувані результати: учні:

- називають царства живої природи;
- аналізують особливості вірусів;
- пояснюють причини різноманітності основних груп організмів.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Обладнання: таблиці, рослини кабінету, малюнки, муляжі.

Базові поняття й терміни: систематика, основні таксономічні одиниці; царства живої природи, клітина та її частини, прокаріоти, еукаріоти, еволюція.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

1. «Вільний мікрофон»

- 1) Що вивчає біологія?
- 2) Приклади біологічних наук.
- 3) Ознаки життя.

2. Тести

(Можлива робота на два варіанти.)

1. Біологія вивчає:

- а) літосферу;
- б) атмосферу;
- в) гідросферу;
- г) біосферу.

2. Ботаніка вивчає:

- а) дерева;
- б) риби;
- в) бактерії;
- г) трави.

3. Зоологія вивчає:

- а) водорості;
- б) ссавців;
- в) ціанобактерії;
- г) птахів.

4. Мікологія вивчає:

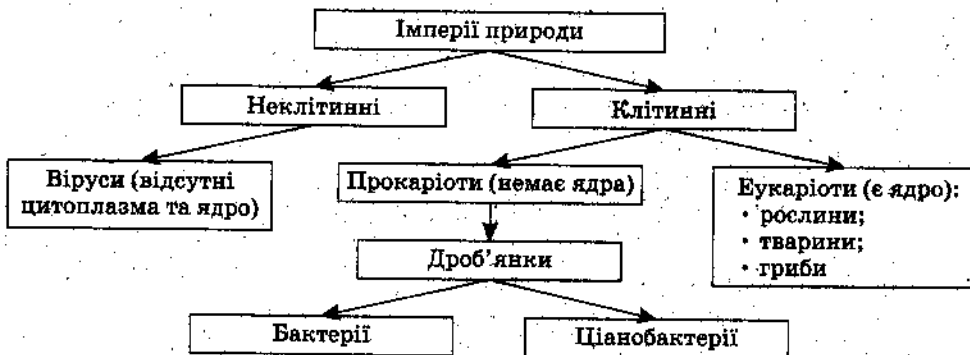
- а) мухомори;
- б) печериці;
- в) злаки;
- г) мохоподібних.

Відповіді: 1 — г, 2 — а, г, 3 — б, г, 4 — а, б.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Різноманітність життя (пояснення з елементами бесіди)

II. Основні принципи систематики організмів

1. Основна одиниця систематики — вид.

Вид — група організмів, які подібні за походженням, будовою, процесами життєдіяльності та мають плідних нащадків за вільного схрещування.

2. Подвійна назва видів, або бінарна номенклатура: перше слово вказує на рід, друге — на вид. Наприклад: ромашка запашна, ромашка лікарська. (Бінарну номенклатуру ввів К. Лінней.)

III. Одиниці систематики — основні таксономічні одиниці (на прикладі рослин)

Види → роди → родини → порядки → класи → відділи → царства.

- Чи можливо за наявності 1,7 млн видів не використовувати систематику під час вивчення організмів?

IV. Особливості вірусів

Це внутрішньоклітинні паразити, які проявляють ознаки живих організмів тільки всередині клітини-хазяїна.

Поза клітиною — речовина, у клітині — організм (продовження складання опорного конспекту за текстом § 2).

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

1. Самостійна робота з підручником, доповнення конспекту за необхідності

2. Обговорення питань § 2

3. «Мозковий штурм»

- За якими ознаками виділяють царства живої природи? (За ознаками клітинної будови, способом живлення та іншими в сукупності)

4. Тести на відповідність

Типи живлення
а) Автотрофи
б) Більшість фототрофи
в) Гетеротрофи
г) Авто- й гетеротрофи

Будова
а) Неклітинні
б) Прокаріоти
в) Еукаріоти

Царства
1) Рослини
2) Гриби
3) Тварини
4) Дроб'янки

Царства
1) Гриби
2) Тварини
3) Дроб'янки
4) Рослини

- Чи достатньо цих ознак для визначення царств?

Царство	1	2	3
1. Рослини	б) Більшість фототрофи	в) Еукаріоти	б) Необмежений
2. Гриби	в) Гетеротрофи	в) Еукаріоти	б) Необмежений
3. Тварини	в) Гетеротрофи	в) Еукаріоти	а) Обмежений
4. Дроб'янки	г) Авто- й гетеротрофи	б) Прокаріоти	а) Обмежений

VI. ПІДСУМОК, ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

§ 2 прочитати, вивчити царства живої природи, підготувати малюнки й фото.